

Za gospodarje

Maribor, dne 21. junija 1933.

Kako naj si pomagamo?

Kako naj si pomagamo? Kdo bi si rad ne pomagal? Ko bi le vedel kako?

Vsak si pomaga, kakor si pač more. Nobeden pa ne sme pričakovati, da mu bo sreča kar sama padla v naročje, ali da mu bodo pomagali drugi, če tudi sam ne bo nič storil. Danes je treba pošteno v roko pljuniti, potem je že kaj. »Pomagaj si sam in pomagal ti bo Bog«, ta beseda je še vedno resnična.

Pred nekaj leti so si ljudje izmislili in so rekli: »Pomagajmo si med seboj! Drug drugemu sezimo pod pazduho, pa nam bo vsem pomagano. Ustanovimo »Samopomoč«! — Ta misel je gotovo lepa. Če ljudje drug drugemu pomagajo, gre lažje, kakor če je vsak le nase navezan. Misel je lepa — samo računi so bili slabi. Računali so nekako tako-le: Plačal bom 10 Din, dobil jih bom pa 1000. Vsak je tako računal. Kdo bi pa nerad spravil »juri-ja«, za katerega je dal samo »kovača«! Zato so ljudje trumoma vrelj skupaj. Vsak si je hotel na ta način pomagati. Samo tega niso pomislili, kje se bodo »jurji« jemali, če bodo plačevali samo »kovače«. Ljudje pa so bili v svojih nadah bridko varani. A drugače tudi biti ni moglo. Kdor je znal šteti do pet, je to lahko naprej zračunal. V drugih državah so take »samopomoči« že davno neslavno končale.

Brez nič ni nič. Če hočeš kaj imeti, moraš tudi kaj dati. To je resnica, trda in trdna kot železo. Kdor Vam drugače govori, Vas slepi.

S tem pa ni rečeno, da je vsaka samopomoč nemogoča. »Samopomoč«, da samopomoč je potrebna! Vzajemna samopomoč še boljša. Pomagajte si med seboj! Toda pošteno! Na trdni podlagi!

Zanesljiv način »mopomaganja« je gotovo ta, da se zavaruješ. Ljudje, ki kaj mislijo, ki zase in za svoje skrbijo, so do tega prepričanja že davno prišli. Kaj bi bilo, ko bi ne imeli zavarovalnic proti

požaru? Kateri hišni posestnik danes ni zavarovan? To je sicer davek, neprijeten davek, a vendar ga vsak raje plačuje, kakor da bi ob pogorišču stal s praznimi rokami. Zavarovanje pa se je raztegnilo tudi na druge potrebe, razmere ali nesreče: proti toči, proti vlamu, za doživetje, proti nezgodam, za slučaj smrti itd. Kdor hoče svoje oskrbeti za po svoji smrti, ta se zavaruje. Ljudje izobraženih stanov so večinoma vsi zavarovani.

Zakaj pa naj bi bili preskrbljeni samo tisti, ki imajo že itak lažje in lepše življenje — oni pa, ki so preskrbe najbolj potrebni, naj bi bili pa nepreskrbljeni? Vse ljudstvo naj se kar najbolj mogoče zavaruje.

Treba je imeti samo pošteno in zanesljivo zavarovalnico! In tako imamo. Velika Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani je že l. 1931. ustanovila nov odsek — kako bi rekli? — »zavarovanje za maso ljudstva«.

Take vrste zavarovanje je vpeljano po vseh naprednih deželah. Povsod se izvrstno obnaša.

V Avstriji ima vsaka škofija te vrste zavarovanje. V Gradcu (za graško škofijo) ima to zavarovanje po petih letih že 60.000 članov, na Dunaju ima nad 200.000 članov itd. V Nemčiji bo to zavarovanje imelo kmalu 2.000.000 članov. Tam obstoja že deveto leto. To zavarovanje je izpodrinilo vse samopomoči. Toda pri nas so še neki pomisleki, dvomi, ugovori in nezaupanje, ki zadržujejo ljudi od pristopa. Mi si hočemo te pomisleke in te ugovore ogledati in videli bomo, da so — prazni.

Preden pa te pomisleke preženemo in ugovore ovržemo, moramo vendar vedeti, katero pa je to zavarovanje. Saj ga še imenovali nismo. Kako mu je ime? »KARITAS«. I, kaj pa se to pravi: »KARITAS«? Kje pa se je vzelo to ime. Karitas je jako lepa beseda in pomeni ljubezen do bližnjega. Saj to tudi je. Z zavarovanjem pri »KARITAS« si pravočasno pre-

skrbimo kritje za pogrebne in druge stroške, ki so v zvezi s smrtjo. S tem napravimo veliko delo usmiljenja, ker rešimo svojce vsaj prvih gmotnih skrbi.

Za smrt je treba preskrbeti dušo in — denar. V smrt naj se ne gre brez dobre preskrbe! Kako se duša preskrbi, to nam pove Cerkev. V časnem oziru pa naj se vsak preskrbi pri »KARITAS«. O pomislekih in nezaupanju pa bomo govorili prihodnjič.

Več prvovrsne plemenske živine!

(Dopis iz okolice Rogaške Slatine.)

Večkrat dobivamo navodila od raznih strokovnjakov, kako živinorejo izboljšati. Živinorejci se za vse to malo zanimamo. Nekateri sploh nič! V današnjih časih, ko je povsod kriza, bi se še posebno morali zavedati, da je treba živinorejo izboljševati. Glavni dohodek kmeta je pri nas navadno živina. Imeti moramo lepo živino, ako hočemo, da bomo lažje in tudi dražje prodali. Pogosto se sliši, da ni mogoče živine vnovčiti; od drugih pa spet slišimo, da ni lepe plemenske krave ali telice dobiti. Iz tega je razvidno, da ni mogoče prodati, ker živinorejec nima, kar kupec želi. Ker ni v bližini dobre plemenske krave ali telice na prodaj, gre dotični, ki si želi plemensko žival, na sejmo. Na sejmu so navidez izvrstne molznice, saj nekateri kravi kar kaplja mleko iz seskov (posebno v tem kraju se to dogaja, kamor priženejo s Hrvaškega krave, na sejmo), ko pa jo pomolze, se mlečnost pri dotični kravi hitro zniža. Gotovo bi vsak rajši na domu kupil od zanesljivega živinorejca, kakor na sejmu. Zato bi bilo priporočljivo, da bi se oprajeli reje plemenske živine. Dobre plemenske živine nam še mnogo manjka. V ta namen se ustanavljajo živinorejske zadruge. Kaj pomaga ustanovitev zadruge, če je med živinorejci premalo zavednosti, da je to res potreba. Člani živinorejske zadruge bi se morali potruditi, da bi delali kolikor mogoče za napredek živinoreje, saj je to v njihovo korist in da bi drugi starokopitneži videli, da se da s pravilno vzrejo in umnim oskrbovanjem tudi pri manjšem kmetu-živinorejcu izboljšati živina. Treba je pač trdne volje in razuma.

Večkrat se stavijo za vzor veleposestniki in kmetijske šole in pri tem se manjši posestniki izgovarjajo, da pri teh se lahko izvaja zboljšava živine, pri nas to ni mogoče, ker ni denarnih sredstev. Tudi pri manjšem posestniku je mogoče pravilno urediti živinorejo, seveda ne kar naenkrat, ampak čez dalje časa. Imeti moramo enotno pasmo, ki je v dotičnem kraju razširjena. Imejmo rajši eno živinčje manj, pa ostalo dobro oskrbovano. Ne glejmo samo na število živine, ampak na kakovost. Po številu imamo živine itak preveč in je niti prodati ne moremo. Ko bi živinorejci prišli do zavesti, da bi imeli manj živine, tisto pa kakovostno boljše, bi gotovo lažje prodajali. Posebno člani živinorejskih zadrug naj bodo napredni živinorejci. Jih je prav malo, da bodo lahko drugim, ki jim je sedaj živinoreja postranska stvar, dajali lepe zgleda. Ko bodo ti kratkovidneži videli pri naprednejših uspehe, se bodo gotovo vzdramili ter si na svojo korist preuredili v splošnem gospodarstvo in živinorejo.

Gospodarska slika.

Sadna letina, ki je letos v okolici Laškega obilno kazala, bode, kakor je sedaj videti, prav skromna. Deževno vreme v maju je uničilo cvetje, predvsem jabolk, pa tudi drugih sadnih vrst. Izmed jabolk kaže še nekaj kanadka in parmene, medtem ko so mošanekar in druge moštne vrste skoraj prazne. To je občuten udarec za naše kmetijstvo, vsaj sadjarstvo, ki tvori zadnja leta važen dohodek za kmeta v našem okolišu. Letos se je pričakovalo v našem okraju ugodno sadno letino, posebno v nižjih legah, kjer lani ni bilo sadja.

Na binkoštni torek se je vršil v Laškem običajni živinski in blagovni sejem. Kakšna razlika med sejmi pred leti in sedaj! Nekdaj veliko lepe živine in dovolj kupcev — navadno se je naložilo 4 do 5 vagonov za izvoz — a sedaj malo živine in malo kupcev. Vendar se je na zadnjem sejmu nakupilo za en vagon volov za Italijo, in to po dolgem času. Cena za kg žive teže je Din 3.50 do 5. Sresko načelstvo je že pred meseci dovolilo mesarjem, da prodajajo meso po 10 Din kilogram. Iz tega je razvidno, da je dovolj oskrbljeno

za dobrobit mesarjev. Več vagonov kuruze so že občine naročile po znižani ceni za prebivalstvo. Zadnji mesec je občina Marija Gradec prejela vagon po 85 par za kilogram. Več družin pa je tako ubožnih, da kuruze tudi po tej ceni ne morejo vzeti. Ker ni nikjer nobenega zaslужba, vlada pri malih kmetskih posestnikih prava revščina, ki se očituje tudi na šolskih otrocih. Pristojni činitelji, pomagajte revnim ljudem!

*

Dobro jih je poučil.

Moj sosed ima lepo posestvo in ga tudi skrbno neguje, toda grenijo mu pridnost in veselje nagajivi mejaši. Nagajivi in bojazljivi hkrati! Premikajo mu mejnike, izdirajo ograjo, trgajo svarične napise in delajo bližnjice kar po sredi njiv ali travnikov. Vsi opomini in pritožbe niso zalegle; poljske straže ni nobene in vsa opisana junaštva se vršijo, oziroma so se vršila ponoči. Kamor se je prej obrnil, so mu svetovali edino le sodišče za pomoč; toda pravde so drage in dolgotrajne. Zato je bil vesel, ko mu je končno obljubil pomagati vrl komandir. Pri patroljah je večkrat obhodil oškodovančevo posestvo in spoznal nagajivce: mlekarice, pijančke in neboljeno mladino. Opozoril jih je na škodo in odškodnino; pa so se posmehovali, češ, da je zastarano in priposestovano. Zato so jih povabili v mesto in jim razložili, da ima moj sosed prav, kajti pravdo bi zgubil le tedaj, ako oni dokažejo, da hodijo po spornih bližnjicah že nad 30 let, toda v korist svojega zemljišča. V korist svojega zemljišča pa ne hodijo, ker ga ondi sploh nimajo!

V mestni pisarni so mu razložili tudi drug slučaj. Rekli so: če vam dokažejo, da so čez 30 let uporabljali vaše parcele, oziroma po njih napeljene bližnjice, za redne vožnje v korist svojega posestva (ako namreč ni drugega dohoda), potem jim morate ugoditi. Toda on jim ni ugodil, ker to ni bilo res. Iz go-le prešernosti in nagajivosti so hodili preko parcel, da so si krajšali pot v cerkev, mlin ali (najbolj) v kako gostilno, da si imeli po kratkem ovinku široko speljano cesto. In končno so jim zagrozili globo in odškodnino: njim!

gospodarjem, ker je gospodar za posla odgovoren in so gospodarji hodili sicer po cesti, a so se muzali, ko so sosеду posli, od katerih ni imel kaj vzeti, tlačili travo in nagajali, kjer in kolikor so mogli. — In sedaj je jeza poslov na gospodarje! Na posestvu je mir.

Podobnih slučajev je še dosti po naši domovini, zato smo zadevo opisali, da se bo oškodovani kmet znal otepati takih ljubih sosedov in nagajivih poslov in pijancev. Brez strahu zahtevajte red po svoji lastnini in si iščite pravice v pisarni, ki bo po gornjem primeru postopala in prizadete strogo kaznovala: gospodarja in posle.

K., posestnik.

Razna obvestila.

Vinogradno kolje, kalano, žagano in okroglo, prodaja komad od 20 par naprej tvrdka Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Zveza absolventov kmetijskih šol v Dravski banovini sporoča svojim članom in vsem ostalim tovarišem, da ji je bilo s tem, ker so tovariši mnogoštevilno pristopili k Zvezi in s podporo Tvornice dušika v Rušah ter tvrdke Sever in Co. omogočeno, da si je dala otvoriti lasten čekovni račun pri Poštni hranilnici. Vsem tovarišem so zdaj za nakazovanje članarine na razpolago položnice in prosimo, da se jih tisti tovariši, ki še niso člani Zveze, čimprej poslužijo ter pristopijo k svoji stanovski organizaciji, ki šteje že nad 150 udov. Položnice in vse druge informacije glede Zveze dobite pri tajniku: Tone Bantan, pošta Dol pri Hrastniku. — Na seji širjega odhoda dne 5. junija je bilo sklenjeno, potem časopisja opozoriti vse tovariše absolvente, naj se zdaj, ko je čas za vlaganje prošenj za sprejem v kmetijske šole, pobrigajo zato, da bode čimveč in čimbolj sposobnih kmetijskih fantov prošlo za sprejem v kmetijsko šolo! Tovariši, ako se zavedate korist, ki jih imate od šole, skrbite, da jih bodo deležni tudi vaši prijatelji in drugi kmečki fantje ter jim pokažite pot do strokovne izobrazbe! Zavedajmo se, da je dandanes kmečki stan povsod zadnji zato, ker je najmanj izobražen in da bo tudi v bodoče imel na javno življe-

nje le toliko vpliva, kolikor ga bo znal doseči sam. Čimbolj bo kmečka mladina izobrazena, tem lažje bo slovenski kmet vzdržal v bodoče v borbi za obstanek. Zato prosimo vse tovariše, naj storijo v tem oziru svojo dolžnost, katero jim nalaga skrb za napredek kmečkega stanu! — Na seji širjega odbora je bilo sklenjeno, da se pošlje kr. banski upravi naslednja resolucija: Širji odbor ZAKŠ je na svoji seji dne 5. junija soglasno sklenil, prositi kr. bansko upravo in vse merodajne činitelje, da po možnosti upoštevajo sledeče želje absolventov: 1. Ker je vsled težkih gospodarskih razmer dandanes manjšim kmečkim posestnikom nemogoče plačevati vzdrževalnino za sinove, ki želijo letos vstopiti v kmetijsko šolo, prosimo kr. bansko upravo, da za letos od prosilcev ne zahteva plačevanja vzdrževalnine, oz. da jo vsaj zniža na čim nižjo mero, kmetijskim šolam pa naj se zagotove potrebna sredstva iz ban. proračuna. 2. Kr. banska uprava naj vpliva nato, da bodo vsi veleposestniki itd. nastavljalci na svojih posestvih le domače kmet. strokovnjake in domače absolvente kmet. šol, dočim so dandanes ta mesta zasedena ali s tujci, ali pa z raznimi vpokojenimi uradniki itd., a mnogo strokovnih moči je brez služb.

Sv. Lovrenc na Pohorju. Kakor povsod drugod, se tudi pri nas jezimo s to presneto krizo. Lani se je veliko govorilo o ustanovitvi gospodarske zadruga, ki naj bi prevzela predvsem prodajo lesa, da bi kmetu poleg kritja za stroške še vsaj nekaj ostalo. Žal, da se je takrat, ko je prišel odločilni trenutek, »zadruga« spremenila v »zadrego« in se rodila kot mrtvo dete na veliko škodo kmetovalcev in neizmerno veselje in korist lesnih trgovcev. — Letošnje poletje poteče 25 let, odkar je bila ustanovljena kmečka hranilnica in posojilnica. Od devet članov, ki so bili takrat izvoljeni v načelstvo, živita samo še dva. Posojilnica je prevzela v svojo last lep in prostoren »Društveni dom« in ima v njem svoje uradne prostore.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. V soboto, dne 17. junija, je bilo pripeljanih na mariborski trg 24

zaklanih svinj. Cene svinjskemu mesu so bile 12 do 13 Din, špehu 13 do 14 Din. Pšenice 10 vreč po Din 1.75 do 2, rži 5 vreč po Din 1.50, ječmena 14 vreč po Din 1.50, koruze 18 vreč po Din 1.25. ovsu 8 vreč po Din 1, prosa 6 vreč po Din 1.50, ajda 5 vreč po Din 1.25, fižola 10 vreč po Din 1.75 do 2.50. Sena en voz po 50 Din (100 kg), škopa 4 vozi po Din 1 do 1.25 komad, krompirja 4 vozi s 156 vrečami po Din 0.75 do 1.50. Kokoši 183 po 20 do 30 Din, piščancev 1260 po 20 do 65 Din, gosi 26 po 35 do 55 Din, rac 38 po 15 do 25 Din, zajcev (domačih) 29 po 5 do 20 Din. Cene jabolkam 8 do 10 Din, slivam (suhim) 6 do 8 Din, črešnjam 7 do 8 Din (1 kg), orehom 7 do 8 Din, luščenim 24 do 28 Din, čebuli Din 2 do 4.50, česnu 8 do 10 Din, zelju (glavnatemu) 4 do 5 Din, kislemu 4 Din, mleku Din 1.50 do 2.50, maslu (surovemu) 20 do 24 Din, čajnemu 28 do 30 Din, kuhanemu 28 Din, jajcam Din 0.50 do 0.75.

Mariborski živinski sejem dne 16. junija 1933. Prignanih je bilo 14 konjev, 8 bikov, 182 volov, 301 krav in 15 telet; skupaj 520 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od Din 4 do 4.70; poldebili voli od Din 3 do 3.50; plemenski voli od Din 3 do 3.80; biki za klanje od Din 2.75 do 3.25; klavne krave, debele od Din 2.25 do 3.50; plemenske krave od Din 2.50 do 3.50; krave za klobasarje od Din 1.50 do 2; molzne krave od Din 3 do 3.75; breje krave od Din 3 do 3.75; mlada živina od Din 3 do 4; teleta od Din 4 do 5. Prodanih je bilo 335 komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 16. junija 1933. Pripeljanih je bilo 190 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 120 do 150 Din; 7 do 9 tednov stari 200 do 240 Din; 3 do 4 mesece stari 260 do 350 Din; 5 do 7 mesecev stari 460 do 550 Din; 8 do 10 mesecev stari 650 do 680 Din; eno leto stari 750 do 800 Din. 1 kg žive teže so prodajali od 7.50 do 8 Din, 1 kg mrtve teže po 10.50 do 11 Din. Prodanih je bilo 131 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od Din 10 do 12; volovsko meso II. vrste od Din 8 do 10. Meso od bikov, krav in telic od Din 5 do 7. Telečje meso I. vrste od Din 10 do 12; telečje meso II. vrste od Din 6 do 8. Svinjsko meso, sveže od Din 10 do 16.